

Водночас у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених поширеними є твердження, що визначити масштаби тіньової економіки взагалі неможливо [14] або точно встановити її обсяг навіть для фінансово стабільних держав не вдається [15]. Жодний із наявних сьогодні методів оцінок тіньової економіки не надає однозначної відповіді про її обсяги. Проте є обмежені можливості застосування різних методів оцінки тіньової економіки в умовах нестійкого розвитку національної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. Офіц. вісн. України. 2015. № 43. Ст. 14. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015/paran9#n9> (дата звернення: 11.01.2018).
2. Global Risks Report 2011. Sixth Edition. An initiative of the Risk Response Network / World Economic Forum. URL: <http://reports.weforum.org/wp-content/blogs.dir/1/mp/uploads/pages/files/global-risks-2011.pdf> (дата звернення: 15.01.2018).
3. *Гребенюк М.В.* Запровадження системної протидії тінізації економіки в сучасних умовах. Тіньова економіка: світові тенденції та українські реалії: матеріали міжвідомчої наук.-практ. конф. (Київ, 23 черв. 2017 р.) / редкол.: В.В. Черней, С.С. Чернявський, В.І. Шахун та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 40–44.
4. *Танасієнко Н.П.* Оцінка загроз економічній безпеці України як складовій національної безпеки. Економіка і суспільство: Мукачівський державний університет. 2017. Вип. 11. С. 136–141.
5. У Кабміні побачили зниження рівня тіньової економіки. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2018/02/12/povyna/ekonomika/kabmini-pobachyly-znyzhennya-rivnya-tinovoyi-ekonomiky> (дата звернення: 14.03.2018).
6. *Колесніченко О.* Тіньова економіка України досягає 45% – МВФ. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/02/9/633941/> (дата звернення: 14.03.2018).
7. *Medina L., Schneider F.* Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years? URL: <http://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2018/01/25/shadow-economies-around-the-world-what-did-we-learn-over-the-last-20-years-45583> (дата звернення: 14.03.2018).
8. *Рейкін В.С.* Оцінка рівня тінізації як індикатора макроекономічної безпеки України. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Вип. 23. Ч. 1. С. 113–116.
9. Тіньова економіка України стала третьою у світі за розмірами – ЗМІ. URL: <https://tsn.ua/groshi/tinova-ekonomika-ukrayini-stala-tretoy-u-sviti-za-rozmirami-zmi-1024660.html> (дата звернення: 16.03.2018).
10. Emerging from the shadows The shadow economy to 2025. June 2017. URL: http://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/Technical/Future/pi-shadow-economy.pdf (дата звернення: 18.03.2018).
11. *Тильчик О.В.* Адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки: теорія і практика: автореф. дис. ... д-ра юрид. Ірпінь, 2018. 35 с.
12. *Прісняков В.Ф.* Тіньова економіка і методи визначення її обсягу. Фінанси України. 2001. № 7. С. 3–8.
13. Украинцы тратят больше, чем зарабатывают: названы цифры. URL: <https://www.segodnya.ua/economics/enews/ukraincy-tratyat-bolshe-chem-zarabatyvayut-nazvany-cifry-1129788.html> (дата звернення: 18.03.2018).
14. *Сакс Дж., Ларрен Ф.* Макроекономіка / Пер. с англ. М.: Дело. 1996.
15. *Прісняков В.Ф.* Крива Лаффера для визначення розміру інфляційного податку. Фінанси України. 1998. № 11. С. 3–8.

REFERENCES

1. “About the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine dated May 6, 2015 “About the Strategy of National Security of Ukraine” dated May 26, 2005, No 287/2015. (2015). Official Herald of Ukraine 43, Art. 14. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015/paran9#n9> (Date of Application: 11.01.2018) [in Ukrainian].
2. Global Risks Report 2011. Sixth Edition. An Initiative of the Risk Response Network. URL: <http://reports.weforum.org/wp-content/blogs.dir/1/mp/uploads/pages/files/global-risks-2011.pdf> (Date of Application: 15.01.2018) [in English].
3. *Grebenuk, M.V.*, 2017, Zaprovdzhennja systemnoji protydiji tinizaciji ekonomiky v suchasnykh umovakh. “An Implementation of Counteraction of Shadowing Economy under Modern Conditions. Abstracts of Papers”: Shadow Economy: World Tendencies and Ukrainian Realities: materials of the conference, 40–44 [in Ukrainian].
4. *Tanasienko, N.P.*, 2017. Ocinka zagroz ekonomichnij bezpeci Ukrajiny jak skladovij nacionalnoji bezpeky. Assessment of Threats to Ukrainian Economic Security as a Component of National Security”, Economics and Society: Mukachevo State University 11, 136–141 [in Ukrainian].
5. The Cabinet Saw a Decline in the level of the shadow economy. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2018/02/12/novyna/ekonomika/kabmini-pobachyly-znyzhennya-rivnya-tinovoyi-ekonomiky> (Date of Application: 14.03.2018) [in Ukrainian].

6. *Kolesnichenko, O.* Tinjova ekonomika Ukrajiny dosjaghaje 45 % – MVF. Shadow Economy of Ukraine Reaches 45 % – IMF”. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/02/9/633941/> (Date of Application: 14.03.2018) [in Ukrainian].
7. *Medina, L., Schneider, F.* “Shadow Economies Around the World: What Did We Learn over the Last 20 Years?” URL: <http://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2018/01/25/shadow-economies-around-the-world-what-did-we-learn-over-the-last-20-years-45583> (Date of Application: 14.03.2018) [in English].
8. *Reikin, V.S.*, 2017, Ocinka rivnja tinizaciji jak indykatora makroekonomichnoji bezpeky Ukrajiny. “An Assessment of the Level of Shadowing as an Indicator of Macroeconomic Security in Ukraine”, Scientific Herald of Kherson State University 23. P. 1, 113–116 [in Ukrainian].
9. “The Shadow Economy of Ukraine Has Become the Third Largest in the World – the Media”. URL: <https://tsn.ua/groshi/tinova-ekonomika-ukrayini-stala-tretoy-u-sviti-za-rozmirami-zmi-1024660.html>. (Date of Application: 16.03.2018) [in Ukrainian].
10. Emerging from the Shadows. The Shadow Economy to 2025. June 2017. URL: http://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/Technical/Future/pi-shadow-economy.pdf. (Date of Application: 18.03.2013) [in English].
11. *Tylchuk O.V.*, 2018, “Administrative and Legal Support of Counteraction to Shadow Economy: Theory and Practice”: abstract of thesis ... Doctor of Law, Irpin., 35 p. [in Ukrainian].
12. *Pryzniakov, V.F.*, 2001, Administratyvno-pravove zabezpechennja protydiji tinizaciji ekonomiky: teorija i praktyka. “Shadow Economy and Methods for Determining its Volume”, Finance of Ukraine 7, 3–8 [in Ukrainian].
13. Ukrainians spend more than they earn: numbers are named. URL: <https://www.segodnya.ua/economics/enews/ukraincy-tratyat-bolshe-chem-zarabatyvayut-nazvany-cifry-1129788.html>. (application date: 18.03.2013) [in Russian].
14. *Saks, Dzh., & Larren, F.*, 1996, Macroeconomics. Moskva: Delo [in Russian].
15. *Prisnjakov, V.F.*, 1998, Kryva Laffera dlja vyznachennja rozmiru infljacijnogho podatku. “Curve Laffer for determining the size of the inflation tax”. Finance of Ukraine 11, 3–8 [in Ukrainian].

UDC 343.9

O.B. Sakharova,

Candidate of Law, Senior Researcher, Head of the Department
of the Research Lab of the State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv,
ORCID ID 0000-0002-9759-5324

THE ALTERNATIVE METHOD OF AN ESTIMATION OF THE SIZE OF THE SHADOW ECONOMY OF UKRAINE

Paper presents an alternative method for estimating the volume of the shadow economy of Ukraine. The author notes that the estimated data of the shadow economy, carried out by the state bodies of Ukraine, significantly differ from the corresponding data provided by well-known international organizations and individual scientists. As a result, it is substantiated that none of the existing methods for estimating the shadow economy currently provides an unambiguous answer about its volumes; there are limited possibilities for applying various methods for estimating the shadow economy in the unstable development of the national economy. Therefore, an important direction of detensionisation of the economy is the improvement of the statistical assessment of the volume of the shadow economy, which is the purpose of the paper.

Methodological tools of the paper are: the method proposed by academician V.F. Prisniakov, which explains social phenomena from the standpoint of the exact sciences and based on the application and calculation of the criterion of absolute stability of the market system, which has found wide application in some mathematical models in foreign economies, as well as teaching methods non-stationary macroeconomics.

The main results of the study presented in the article are the calculation of the volumes of the shadow economy of Ukraine from 2010 to 2017. by the method of V.F. Prisniakov and the comparison of the obtained data with the corresponding calculations of the volume of the shadow economy conducted by foreign scientists L. Medina, F. Schneider and specialists of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine.

As a result, the author recommends applying the proposed theoretical formulas for calculating the volume of the shadow economy to determine this important economic indicator at the macroeconomic level. It is stated that since 2015, the shadow economy

began to decline in relation to GDP, but the size of this improvement will depend on the speed and degree of economic recovery in 2018-2020. It has been established that a decrease in the level of shadowing of the national economy can occur in the conditions of transition to the phase of active recovery of economic growth.

At the end of the paper, it is emphasized that these estimates of the volume of the shadow economy will become more accurate when using more methods to determine the volume of the shadow economy, especially those recently proposed by foreign scientists.

Keywords: shadow economy, national security, economic security, criminalization of the economy, corruption, estimation of the volume of the shadow economy.

Отримано 03.04.2018.